

بررسی رسوب‌شناسی دریاچه شورابیل اردبیل

شهریار کریم‌دوست^۱، ظریفه پیغمبرپور^۲، ملاحح حسین‌پور^۲

۱-دانشجوی کارشناسی‌ارشد رسوب‌شناسی و سنگ‌شناسی رسوبی، دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات تهران

Email: Karimdust_sh@yahoo.com

۲- دانشجوی کارشناسی زمین‌شناسی کاربردی، دانشگاه پیام‌نور اردبیل

چکیده

دریاچه شورابیل، واقع در جنوب‌شرقی شهر اردبیل یکی از دریاچه‌های طبیعی و قاره‌ای ایران است که در دهه‌های گذشته به دلیل شوری بیش از حد آب آن، یکی از ۹ دریاچه شور ایران به شمار می‌رفت اما در طی چند سال گذشته، با انتقال آب رودخانه بالخلوچای به آن، از شوری آب به مقدار بسیار زیادی کاسته شده است. این تغییر میزان شوری باعث شده که با تغییر شرایط زیستی موجودات آبی دریاچه شورابیل، تشکیل رسوبات بیوشیمیایی بستر دریاچه که روزگاری به عنوان لجن طبی برای درمان جلدی و روماتیسم مورد استفاده مردم منطقه قرار می‌گرفت، فقط محدود به بخش‌های عمیق دریاچه گردد.

در این تحقیق رسوبات سطحی بستر دریاچه شورابیل از نظر رسوب‌شناسی و در ارتباط با تغییرات عمق و مقدار شوری آب دریاچه مورد بررسی قرار گرفته است. بدین منظور ۵ نمونه رسوبی توسط اوگر از سطح بستر دریاچه تا عمق ۳۰ cm برداشت شده و آنالیزهای فیزیکی و شیمیایی لازم بر روی آن‌ها انجام گرفت. نتایج بدست آمده بیانگر آن است که رسوبات بستر دریاچه شورابیل در بستری ناودسی که احتمالاً در اثر فعالیت گسل شورابیل به وجود آمده، تشکیل شده است. این رسوبات از نوع آهکی-رسی، دانه متوسط و دارای بافت ماسه رسی است که به سمت شرق دریاچه به ماسه سیلتی تغییر پیدا می‌کند. رسوبات دریاچه با $pH > 7$ حاوی ۱۲-۳٪ ماده آلی است که مقدار آن از غرب به شرق دریاچه کاهش می‌یابد و نشان‌دهنده شرایط محیطی ساب‌الکالین برای این رسوبات است.

Abstract

The Shurabil Lake, situated in southeastern part of Ardebil, is one of the natural and continental lakes of Iran that last decades, had been classified as one of 9 saline lakes of Iran because of its extreme salinity. But during the few years ago by discharging Balikhlu River into lake, its salinity has been decreased. This change of the rate of its salinity has caused that by the changing of hydrobentous biotic conditions, that formation of the biochemical sediments on the lakebed that once were used for skin diseases and arthritis to be limited to the deep parts of Shurabil Lake.

In this investigation, the lake surface sediments from point of view of sedimentology and in relation to the changing of its depth and the mount of the salinity of its water, is studied. For this reasons, 5 samples was taken from lake floor surface until 30 cm depth from all of lake as random, and physical and chemical analyses was provided on samples. The acquired findings indicates that lakebed sediments that has been formed in fault-through lake, is carbonite - claystone, medial sediments